

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ЕКОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**МАТЕРІАЛИ
СТУДЕНТСЬКОЇ НАУКОВОЇ
КОНФЕРЕНЦІЇ**

**Одеського державного
екологічного університету**

19-23 квітня 2021 р.

**ОДЕСА
2021**

Лахтюк Д.В., ст. гр. МКА-41

Науковий керівник: Костюкевич Т.К., канд. геогр. наук, ас.

Кафедра Агрометеорології та агроекології

АДАПТАЦІЯ СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА ДО СУЧАСНИХ ЗМІН КЛІМАТУ

Зміну клімату за останні десятиліття великою мірою можна вважати справжнім шоком для суспільства не тільки в Україні, а й у світі в цілому. Підвищення температури і екстремальні погодні явища все більше впливають на продовольчу безпеку, оскільки вони чинять негативний вплив на врожайність сільськогосподарських культур, тваринництво, лісове господарство, рибальство та водне господарство.

Проблема зміни клімату актуальна як для України, як й для більшості країн світу. Зараз клімат України у тренді глобального потепління, воно охопило всю територію нашої країни, а швидкість підвищення температури повітря навіть дещо випереджає середньосвітову.

Ряд сучасних викликів сталому розвитку - дефіцит прісної води, енергії, продовольства, скорочення біорізноманіття, зростання числа і інтенсивності стихійних лих, деградація ґрунтів і інші проблеми - багато в чому обумовлені зміною клімату. Продовольча безпека в найближчі десятиліття буде залежати від темпів і спрямованості процесу глобального потепління клімату, який посилюється з кожним роком.

Зміна клімату також впливає на виникнення і повторну появу трансмісивних захворювань. Необхідно невідкладно удосконалити управління сільськогосподарськими системами і природними ресурсами, з тим щоб фермерські спільноти і практика ведення сільського господарства забезпечували достатню стабільність і стійкість для того, щоб впоратися з впливом зміни клімату. Це передбачає, в тому числі, раннє і своєчасне виявлення переносників і збудників захворювань, а також обмеження поширення транскордонних захворювань тварин [1].

Вплив клімату на сільське господарство очевидний. Однак сільське господарство, яке часто потерпає від зміни клімату, одночасно є джерелом викидів парникових газів, а отже однією із причин цієї зміни. З одного боку, сільське господарство є значним джерелом викидів парникових газів, адже тваринництво і рослинництво пов'язані з викидами вуглекислого газу, метану і оксиду азоту. З іншого боку, парникові гази змінюють клімат і, таким чином, впливають на сільськогосподарське виробництво.

Прийняття нових заходів реагування на зміну клімату не означає, що треба ігнорувати накопичені знання або починати все з нуля. Для вирішення серйозних і добре відомих проблем розвитку необхідно надати центральне значення в програмах розвитку належної оцінки кліматичних ризиків. Узгоджені заходи реагування на зміну клімату вимагають

залучення постійної уваги до програм розвитку в самій країні, до систем раціонального використання природних ресурсів на місцевому рівні, проблеми рівності чоловіків і жінок («гендерна рівність») і розширенню прав і можливостей жінок, забезпечення гарантій прав на землекористування, надання доступу до фінансових ринків і послуг, забезпечення екологічної стійкості та створення організаційного (інституційного) потенціалу [2].

Сьогодні можна виділити наступні пріоритетні заходи реагування на зміни клімату:

- ретельний аналіз ризиків і більш глибоке розуміння взаємозв'язків між дрібними господарствами і природними ландшафтами повинні стати базою всіх проектів розвитку і заходів політики;

- значне розширення масштабів застосування позитивно зарекомендувало себе як метод сталого розвитку сільського господарства. Це дозволить не тільки зміцнити стійкість сільських господарств до зміни клімату, а й забезпечить досягнення таких цілей державної політики, як скорочення масштабів убогості, збереження біорізноманіття, підвищення врожайності і скорочення рівня викидів парникових газів;

- надання дрібним сільгоспвиробникам можливості отримання фінансової допомоги на цілі адаптації до зміни клімату, а також отримання інших переваг, виходячи, таким чином, за рамки звичайного надання допомоги на «скорочення масштабів убогості і підвищення врожайності».

Для реалізації напрямків стратегії та плану дій буде також потрібно вдосконалення і подальший розвиток нормативно-правової бази в галузі сільськогосподарського виробництва, гідрометеорологічної діяльності, охорони навколишнього середовища та використання природних ресурсів. У перспективі розробка нових нормативно-правових актів і внесення змін і доповнень до чинного законодавства повинні сприяти впровадженню адаптаційних заходів як невід'ємної частини галузевого планування, включаючи створення механізмів «кліматичного аналізу» галузевих проектів, планів і програм.

Нарешті, важливим аспектом вдосконалення нормативно-правової бази буде поетапне узгодження діяльності з адаптації сільського господарства зі зниженням викидів парникових газів внаслідок діяльності агропромислового комплексу та використання земельних ресурсів країни.

Список використаної літератури:

1. ФАО. 2020. Положение дел в области продовольствия и сельского хозяйства. Решение проблем с водой в сельском хозяйстве. Рим. <https://doi.org/10.4060/cb1447ru> (дата звернення 1.04.21)
2. Програма адаптації малих сільських господарств к изменению климата. https://www.ifad.org/documents/38714170/40213192/asap_ru.pdf/d_e5e7ee9-161f-47bc-920e-3d9090617a84 (дата звернення 1.04.21)